

לנכסי יתומים?

ומשנינן: מדובר בעכו"ם שקיבל עליו לזו להמתין זמן הכרזה, ולא קיבל עליו לזו להמתין לקטנים עד שיגדלו בלי ריבית.

תו מקשינן לרב אסי: תא שמע ממשנה בגיטין: אין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית, אך מן הזיבורית נזקקים לנכסיהם, ובמאי עסקינן שיהיה אפשר לזקק לנכסיהם? אילימא בבעל חוב עובד כוכבים שנוטל ריבית ועל כן נזקקים, מי צאית⁽¹³⁾ [וכי ישמע] לנו שלא ליטול אלא מן הזיבורית? אלא פשיטא שמדובר בבעל

שמדובר בבעל חוב עכו"ם שנוטל ריבית ומפסידים היתומים. ומה שהקשינו: למה עושים הכרזה, והרי מפסידים היתומים, שהעכו"ם לא ישמע לנו להמתין את זמן הכרזה בלא ריבית? כאן מדובר: שקיבל עליו העכו"ם לזון בדיני ישראל שעושים הכרזה, ובכללו שלא יטול ריבית בזמן זה, וממילא אין הפסד בהכרזה.

ומתמהינן: אי הכי שקיבל העכו"ם עליו לזון בדיני ישראל, אם כן מקבל על עצמו גם דין ישראל שלא ליטול ריבית⁽¹²⁾ על הזמן שממתין עד שיגדלו, ואם כן ריבית זו נמי לא לישקול, ושוב ממילא אין להזקק

את המזונות ולכן גובים לה את הכתובה.

12. הקשה הרש"ש והלא גם בדיני ישראל מותר לגוי לקחת ריבית מישראל? ותירץ הרש"ש, כיון שבדיני ישראל אין גובים מיתומים קטנים עד שיגדלו, שוב אין חיוב ריבית על הזמן הזה וכמו שלא חייבים ריבית על הזמן שמכריזים על הקרקע.

ובעולת שלמה תירץ, שהרי להפקיע את הלוואת הגוי מותר כשאין חילול ה', ואם כן, יכולים לומר לגוי שלישראל אסור לתת ריבית גם לגוי ואין כאן חילול ה' ומותר להפקיע את החיוב ריבית לגוי.

והגרי"ז תירץ, שעל הזמן שאחרי מיתת האב היתומים לא חייבים ריבית בדיני ישראל כיון שהם לא התחייבו.

13. הקשה הגרי"ז, הרי יש לומר, שמדובר בגוי שהוא תחת ידינו והוא בעל כרחו ידון לפי דיני ישראל, וכמו שמבואר במשנה בכבא קמא ששור שלו שנגח את של ישראל בין תם בין מועד חייב נזק שלם ושור שלנו שנגח את שלו פטור, הרי

רבי יוחנן מאחר שכבר הפסידה מזונות על ידי התביעה.

ותירץ השפת אמת שכל הסברא שגובים את הכתובה זה רק לרבי יוחנן, שלשיטתו בלי זה שהפסידה את המזונות הרי היו גובים את הכתובה משום שהיתומים מפסידים את המזונות, אלא שעל ידי שתבעה את הכתובה בבית דין הפסידה את המזונות, ובזה הסברא שתביעת הכתובה בבית דין לא תגרום לה להפסיד את גביית הכתובה. אך לדעת רב אסי שגם אם יש לה מזונות לא גובים כתובה אם כן, נמצא שלא תביעת הכתובה גורמת שלא יגבו את הכתובה, ולכן אף על פי שהפסידה את המזונות על ידי התביעה בבית דין מכל מקום אין זו סיבה לגבות את הכתובה.

עוד תירץ השפת אמת, שלדעת רב אסי שאומר שמעשי ידיה הם בשיווי המזונות [ולכן זה לא הפסד ליתומים לתת לה מזונות], אין זה הפסד בשבילה מה שמפסידה את המזונות על ידי תביעת הכתובה שהרי במקום זה זוכה במעשי ידיה, ורק לרבי יוחנן שאומר זימנין דלא ספקה זה נחשב הפסד בשבילה מה שמפסידה